

WaterPeilingen

Nummer 59

VWG Nieuwsbrief 15 mei 2026

De Nieuwsbrief van de Vereniging voor Waterstaatsgeschiedenis verschijnt 1 x per maand rond de 15^e van de maand.

Bestuur:

Het bestuur vergadert op vrijdag 22 mei en 29 september 2026.

Wat al enkele weken in de lucht hing: het 250 ste particuliere lid heeft zich deze week aangemeld. Het is in ieder bemoedigend om te merken dat belangstellenden de website van de VWG als oriëntatie gebruiken en zich op zeker moment aanmelden om lid te worden. Het streven is om de website zo actueel mogelijk te houden, met dank aan de webmaster.

De bijeenkomst van donderdag 4 juni zal niet doorgaan.

Op vrijdag 5 juni 2026 wordt de vaarexcursie in Maastricht opnieuw aangeboden. Voor deze vaartocht onder de vlag van de VWG is inmiddels voldoende belangstelling en er kan gevaren worden. Er zijn nog 10 plaatsen beschikbaar mocht u nog geen plannen hebben of een paar dagen in Limburg wilt zijn en een bijzondere vaartocht mee wilt beleven dan is dit een uitgelezen kans. Aanmelden kan tot uiterlijk maandag 1 juni.

De uitnodiging 5 juni is inmiddels verzonden maar u kunt zich altijd aanmelden via: verdin@klikSAFE.nl. De volledige informatie wordt dan aansluitend toegestuurd. De kosten e 35 per persoon.

In de laatste week van mei wordt de laatste informatie toegestuurd naar iedereen toegestuurd die zich op dat moment heeft aangemeld alsmede de bijdrage van Ton Burgers uit TWG 2023-2, dit artikel vormt de basis voor de vaartocht.

Op vrijdag 2 oktober is een bijeenkomst in Noord-Holland en specifiek in Alkmaar in voorbereiding. De Westfriese Omringdijk staat dan op de agenda, evenals de ALV. De onderstaande foto laat de Omringdijk zien in het dorp/ buurtschap Oudendijk. Het water is de Beemsteruitwatering en de weg is de Dorpsweg in Oudendijk. In een bijna grijs verleden heeft hoogleraar Gerard van de Ven aan een groepje studenten deze dijk laten zien. Van de Ven hield alleen het eerste college van het trimester in een collegezaal maar was van mening dat zijn vak het beste buiten in het veld onderwezen kon worden door te horen en te zien.

(afb. Westfriese Omringdijk, ve).

In 2027 is het Kanaal Terneuzen – Gent 200 jaar eerder gegraven als verbinding tussen de Westerschelde en een belangrijke havenplaats in België. Aanvankelijk liep het kanaal tot Sas van Gent en het was Koning Willem I die besloot tot de aanleg van het deel op Belgisch grondgebied. Het kanaal is 32 km. lang (16 km Nederland en 16 km België). In oktober 2024 is de Nieuwe sluis in gebruik door Koning Willem Alexander en zijn ambtgenoot Koning Filip gesteld en fungeert vooral voor de grotere schepen van de beroepsvaart. Op ,langere, termijn moet het kanaal een belangrijke corridor worden voor de beroepsvaart naar Parijs.

In het najaar van 2027 zal de bijeenkomst in Dordrecht zijn, de eerdergenoemde Reuzenkaart (WP 57) is dan het onderwerp om bij stil te staan. Wat heeft de Sint Elisabethvloed van 1421 voor gevolgen gehad voor het gebied wat nu bekend staat als de Hollandse en Brabantse Biesbosch. Daarnaast zal getracht worden om na te gaan welke maatregelen er voor het Eiland van Dordrecht nodig zijn om dit kwetsbare gebied tegen hoogwater te beschermen.

Voor de VoorjaarsExcursie van 2028 zal Zeeland het doel zijn. 2028 herinnert op dat moment aan januari/ februari 1953 maar zou daarnaast een moment moeten zijn om te kijken waar de provincie naar toe wil groeien. Op dit moment spelen er tal van grote uitdagingen die ook de waterwerken en in het bijzonder de toekomst van de Deltawerken raken. Om een voorbeeld te noemen. De Zeelandbrug zal medio 2040 vervangen moeten zijn. De brug wordt veel intensiever gebruikt dan bij de opening. Zwaarder verkeer en meer verkeersbewegingen noodzaken om tijdig een nieuwe oeververbinding te realiseren die een belangrijke schakel vormt tussen Zeeland en Rotterdam. De Zeelandbrug is een Rijksmonument en zal alleen al om die reden blijven bestaan.

Ook de Oosterscheldekering en de Haringvlietdam vragen om het toekomstbestendig maken van kering en dam, de veiligheid maar ook de leefbaarheid in de Oosterschelde en het Haringvliet.

In een volgende WP zal het overzicht van VWG bijeenkomsten tot 2030 staan zoals ze nu worden voorbereid.

Vincent Erdin, Excursiecommissie.

Algemeen:

(afb. gevelsteen Veerlaan in Haastrecht, ve).

Misschien niet direct een ‘waterstaatkundig’ object om op te nemen in WP. Maar het zou zomaar kunnen dat de bestuurders van het waterschap hier vergaderden. Niet ver van de herberg staat het stoomgemaal van de Hooge boezem achter Haastrecht, gesticht in 1872. De herberg zou een mooie vergaderlocatie kunnen zijn. En anders als uitvalsbasis voor een goed gedekte tafel voor de bestuursleden.

En het motto is ook nu nog springlevend. Bij veel vooral lokale ondernemers moet er sprake zijn van een ‘gunfactor’.

Vorig jaar januari was een select gezelschap van redactie en bestuur aanwezig in het kantoor van de Deltacommissaris in Den Haag.

Zonder het te weten stonden we toen aan de voet van wat deze week is aangewezen als het Nationaal Park Hollandse Duinen (NPHD). Het gebied strekt zich uit van Hoek van Holland tot Noordwijk.

Vanuit die hoge toren kijk je over dat hele nieuwe NPHD uit. Het is nauwelijks een aaneengesloten natuurgebied te noemen. De duinenrij is met uitzondering van de havens in Scheveningen en de boulevards in Katwijk en Noordwijk het meest natuurlijke deel van het gebied. Daarachter liggen verschillende landgoederen en bosachtige stroken. Ooit moeten die bossen tussen de Haagse Hout, Haarlemmer Hout en Alkmaarder Hout in elkaar hebben overgelopen.

Nu is het een dichtbevolkt gebied met 1 miljoen inwoners, de Glazen stad van het Westland, en de Bollenstreek en de uitdijende dorpen zoals bijvoorbeeld Voorhout. Het areaal aan bollengrond is inmiddels in Flevoland en Noord-Holland groter dan in de Bollenstreek zoals die vanouds bekend staat tussen Sassenheim – Lisse en Hillegom.

Met al die inwoners wordt er een grote druk gelegd op het NPHD. Wie naar rustige plekken zoekt zal het gebied beter moeten kennen dan de fietser die van Katwijk door de duinen naar Den Haag rijdt.

In het duingebied zit ook een groot waterwingebied van Dunea, dat versterkt de natuur omdat er afgesloten gedeelten rondom het waterwingebied aanwezig zijn.

De organisatie noemt het aanwijzen van dit nieuwe nationale park winst omdat het hierdoor mogelijk wordt om met alle belangenbehartigers te overleggen, gemeenten, hoogheemraadschap, provincie, natuurbeheerders, inwoners, etc. etc.

Goed om te weten dat de Deltacommissaris een oogje in het zeil kan houden.

In het kader van het Hoog Water Beschermings Programma wordt er op verschillende plaatsen gezocht naar extra ruimte voor de rivier. Voor plaatsen langs de rivieren die in het zoekgebied liggen wordt dat een uitdaging. Maar buitendijks bouwen was al langer uit den boze.

Extra ruimte voor de rivier op de smallere stukken van een rivier kan een nieuwe bypass betekenen, zoals bij Kampen om water uit de IJssel om te leiden, of een of meerdere geulen zoals bij Nijmegen waar de Waal extra ruimte kreeg. Een van de eerste gebieden waar de rivier meer ruimte kreeg is de Ooijpolder, nu een mooi natuurgebied.

Unie van Waterschappen (Den Haag).

De dijkgraaf van Wetterskip Fryslan, Luzette Kroon stopt op 1 juni als bestuurslid bij de Unie van Waterschappen. Vanaf die datum is de dijkgraaf op verzoek van de minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur lid van de Waddenzee Sea Board, een internationaal comité om de belangen van de Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed beter te beschermen en voor het voetlicht te brengen. In dit comité zitten vertegenwoordigers uit Denemarken, Duitsland en Nederland.

De Unie waarschuwt voor een dreigend tekort aan drinkwater en vraagt om een maatschappelijke discussie over dit onderwerp op gang te brengen. Zuinig(er) omgaan met drinkwater is de eerste en op dit moment meest belangrijke aanbeveling. Enkele jaren geleden was er in het Zuiderzeemuseum Enkhuizen een expositie over het gebruik van drinkwater. In 2024 was dat 130 liter per persoon per dag. Dat moet en kan ook omlaag door bewuster met de waterkraan om te gaan. Bij de 'zuiderburen' is het al gebruikelijk om een 'basis' gebruik per huishouden vast te stellen en alles wat boven de basis wordt verbruikt tegen een

beduidend hoger tarief in rekening te brengen. Besproeien van de tuin en vullen van zwembaden, wassen van de auto etc. valt dan direct onder de categorie luxeconsumptie.

Aanleiding voor de Unie om op te roepen tot de maatschappelijke discussie is het onlangs verschenen rapport 'Zuinig met water' van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur. Slechts 0,25% van al het water op aarde is bruikbaar als drinkwater. Waterschappen merken dat er nog steeds ongekende hoeveelheden afval in het water worden gestort. Als het zwerfafval kan worden opgevangen brengt het extra kosten met zich om dit te verwijderen, ander zwerfafval verdwijnt in de zee en oceanen en is hoe dan ook schadelijk voor alles wat daar groeit en zwemt.

Waterschap Noorderzijlvest (Groningen)

Het waterschap is bezig om een nieuw netwerk in het Lauwersmeer te plaatsen om na te gaan waar het water zoet is, waar de overgang naar zoutwater begint en waar het zoutgehalte het hoogst is. Rondom het Lauwersmeer liggen grote akkerbouwgebieden die gebaat zijn bij voldoende zoet water. Omdat zout water zwaarder is dan zoetwater stroomt het vanaf de Cleveringasluizen veel verder het gebied binnen. Het netwerk moet duidelijk maken waar die grens ligt waardoor het water van het Lauwersmeer nog wel of niet meer bruikbaar is voor de landbouw. Eind van dit jaar zijn alle meetpunten geplaatst. De metingen zullen tot 2028 plaatsvinden.

Waterschap Drents Overijsselse Delta (Zwolle)

Het waterschap is een campagne begonnen op zoek naar nieuwe 'Verhalentellers'. Mensen die het belang van water en waterschappen door willen vertellen tijdens een gastles op school, op locatie bij een sluis, stuw,emaal of een RWZI.

Aanmelden kan via de website van het waterschap, uiteraard is het adres ook beschikbaar om eerst eens wat informatie te vragen of in gesprek te gaan over de inhoud en frequentie van de gastlessen op locatie.

Waterschap Rijn & IJssel (Doetinchem)

Zaterdag 11 mei was het moment waarop de vernieuwde Rijnkade in Arnhem werd geopend. De kade is een dijk, al zal niet iedereen zich dat direct realiseren. In ruim 2 jaar is de kade/dijk verhoogd en versterkt waarbij er meer ruimte is ontstaan voor recreatie, wandelen, horeca en groen. De Sint Jansbeek die eerder al weer zichtbaar was gemaakt in de binnenstad van Arnhem stroomt nu weer op een heringericht punt in de Rijn. Voor deze gelegenheid was een 60 meter lange taart gemaakt die op deze dag werd aangesneden door de burgemeester van Arnhem en de dijkgraaf.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (Houten)

Het hoogheemraadschap is begonnen met het werk aan de noordkant van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel tussen Hekendorp bij Oudewater en Achthoven oost over een afstand van 8 kilometer. Op sommige plaatsen liggen zomerdijk en winterdijk naast elkaar, door de dijk langs de IJssel te versterken volgens het HWBP kan een van de keringen vervallen. Ter hoogte van de Bokkenkade (in de bocht van de IJssel bij de sportvelden) wordt de rivier breder gemaakt, deze bocht vormt nu nog een knelpunt bij de afvoer van water.

Hoogheemraadschap Schieland & de Krimpenerwaard (Rotterdam)

Het hoogheemraadschap heeft zich aangesloten bij de organisatie No Plastics Filter Campagne. Doel is om de filtersigaret in de ban te doen. Jaarlijks belanden er ontelbare restanten van filtersigaretten in het water.

(afb. van een poster met waarschuwing, ve).

Ook de onderstaande afbeelding vraagt aandacht voor hetzelfde probleem, de vergankelijkheid van zwerfafval. Voor sigaretten ligt dat tussen de 2 en 12 jaar, het filter richt de meeste schade aan.

(afb. in Sint Jans klooster, ve).

Waterschap Scheldestromen (Middelburg)

Op vrijdag 8 mei is de dijkversterking bij het dorp Hansweert aan de Westerschelde officieel afgerond. Kinderen van de basisscholen in het dorp waren uitgenodigd om een vlag te ontwerpen. Deze vlag met de tekst: 'Sterk voor de toekomst' werd gehesen nadat de vlaggen van alle betrokken partijen waren gestreken.

Deltacommissaris Co Verdaas was op deze dag aanwezig en benadrukte het complexe van dit project: natuur en dorp die tegen elkaar aan geklemd liggen. Er was erg weinig ruimte beschikbaar om de dijkversterking in het kader van het Hoog Water Beschermings Programma uit te voeren. Toch moest dit stuk van de dijk langs de Westerschelde aangepakt worden om de veiligheid van de inwoners ook op termijn te kunnen garanderen. De vaargeul van de Westerschelde van en naar Antwerpen loopt vrij dicht langs de dijk, in het verleden is een deel van het dorp afgebroken om ruimte te maken voor het Kanaal door Zuid Beveland en het bijbehorende sluiscomplex.

Data

Op vrijdag 29 mei organiseert Netwerk Water Heritage een bijeenkomst in Madurodam, Den Haag.

In een notedop meerdere Nederlandse waterwerken kunnen zien,

Programma netwerkmiddag vrijdag 29 mei 2026

Programma:

- 14.00u ontvangst met koffie en thee + korte toelichting Madurodam.
- 14.30u wandeling langs de waterwerken van Madurodam
- 16.00u napraten + pitches met een borrel en een hapje
- 17.30u einde programma

Locatie: Madurodam, George Maduroplein 1, Den Haag

In Madurodam vinden we schaalmodellen van het Cruquius Gemaal (met een overdekte interactieve attractie die draait om de drooglegging van het Haarlemmermeer), de Deltawerken/Oosterscheldekering, windmolens en polders, de haven van Rotterdam. Madurodam heeft een rijk (educatief) programma rondom water. Onder de titel "Speel met water" presenteert een interactieve zone waar bezoekers zelf met water en waterbouwkundige constructies kunnen spelen. Madurodam breidt daarnaast uit met thema's rondom het rivierengebied, vaak inclusief sluizen en spetterweides. Op vrijdag 29 mei zijn we met ons netwerk te gast in Madurodam en bekijken we de miniatuurwerken in het park en de watererfgoedprogrammering.

(autoparkeerplaatsen aanwezig, ook uitstekend bereikbaar met tram 9 (richting Scheveningen Noord) vanaf Den Haag Centraal)

Aanmelden kan via de website van de VWG waar de aankondiging is opgenomen of via de website van Netwerk Water Heritage.

Op vrijdag 12 juni

Stadswording in Limburg en het Overkwartier van Gelre: 1000 jaar steden- en huizenbouw

Op vrijdag 12 juni 2026 organiseert de Werkgroep Stedengeschiedenis een bijeenkomst in het Cuypershuis (Pierre Cuypersstraat 1, 6041 XG Roermond) onder de titel *Stadswording in Limburg en het Overkwartier van Gelre: 1000 jaar steden- en huizenbouw*.

We beginnen om 10:30 met een stadswandeling onder leiding van Chris Meys, Birgit Dukers en collega's. Deze start op het Stationsplein (westzijde). De start van de rondleiding sluit aan op de aankomst van de intercity vanuit Utrecht om 10:28 en vanuit Maastricht om 10:26. Vanaf 13:00 zijn we welkom in het Cuypershuis.

De studiedag is gratis toegankelijk, maar aanmelden is noodzakelijk. Dat kan via deze link: <https://forms.office.com/e/5fF1njpqnV?origin=lprLink>

Wie het eerst komt, die het eerst maakt – het aantal zitplaatsen is beperkt.

Meer informatie: www.stedengeschiedenis.nl of werkgroep@stedengeschiedenis.nl

PROGRAMMA

Voorzitter: Chris Meys (coördinator monumentenzorg en archeologie Gemeente Roermond)

10:30-12:00	Stadswandeling vanaf Stationsplein
12:00	Lunch op eigen gelegenheid
13:00	Inloop met koffie en thee in het Cuypershuis
13:30-14:00	<i>Ongezien Roermond: nieuwe inzichten in een stadsgeschiedenis</i> – voordracht Birgit Dukers (bouwhistoricus bij Buro4)
14:00-14:30	Discussie
14:30-15:00	<i>Een atlas voor het Overkwartier van Gelre?</i> – voordracht Frans Hermans (Chartermeester Gemeentearchief Venlo)
15:00-15:30	Discussie
15:30-16:00	Koffie en thee
16:00-16:30	<i>Bouwhistorie en stadsgeschiedenis in Limburgse steden</i> – voordracht Birgit Dukers (bouwhistoricus bij Buro4)
16:30-17:00	Discussie

Namens de Werkgroep Stedengeschiedenis
Roos van Oosten, Jaap Evert Abrahamse, Reinout Rutte

2025/ 26: Overstroming grote rivieren die begon op 19 december 1925 maar liep door naar 1926

2027: 750 jaar Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard, er is inmiddels een website ontworpen die alle informatie beschikbaar zal stellen over dit bijzondere jubileum: [www. Alblasserwaard750jaar.nl](http://www.Alblasserwaard750jaar.nl)

2027: De Unie van Waterschappen bestaat 100 jaar.

2027: 100 jaar waterloopkundig onderzoek en oprichting Waterloopkundig Laboratorium in 1927

2027: 25 jaar Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

2027: 200 jaar Kanaal Terneuzen – Sas van Gent en Gent.

2028: 75 jaar na 31 januari/ 1 februari 1953

2029: Wetterskip Fryslân bestaat 25 jaar.

2030: op 8 november 1990 werd de VWG opgericht en bestaat nu 40 jaar. (op of rond deze datum zal er een jubileumbijeenkomst worden georganiseerd).

2030: 175 jaar na de overstroming van de grote rivieren begin maart 1855.

2030: Begin aanleg van de Stelling van Amsterdam (1880)

2030: De Wieringermeer bestaat 100 jaar

2030: 5 november Sint Felixvloed van 1530. Getroffen gebieden lagen in Holland, Brabant, Zeeland en Vlaanderen.

2030: Lustrum Symposium SSF (45 jaar en VWG 40 jaar).

2032: De Afsluitdijk bestaat 100 jaar

2033: in 1533 ontstonden de eerste waterschappen in Friesland, uiteindelijk werden dat er 1.500. Nu werkt het Wetterskip Fryslân (Leeuwarden) in de provincie, op de Waddeneilanden Ameland, Schiermonnikoog, Terschelling en Vlieland en in een taartpuntje in de provincie Groningen.

In de komende jaren zijn er tal van herdenkingen, het overzicht zal periodiek worden bijgewerkt.

Mocht iemand belangstelling hebben om over een van de bovengenoemde gebeurtenissen een bijdrage te leveren in TWG dan zijn de richtlijnen daarvoor op de website te vinden.

Mochten er wijzigingen in uw adressering zijn door verhuizing of het mailadres wilt u die dan doorgeven aan: **waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl** . Helaas komt het incidenteel voor dat het tijdschrift of een mailbericht naar een verkeerd adres wordt gestuurd.

Helaas komt het voor dat niet alle mailberichten ook op dit mailadres afgeleverd worden, bij twijfel: trek aan de bel of stuur het bericht met het verzoek om een bevestiging van aflevering/ ontvangst.

Het mailadres waterstaatsgeschiedenis@hotmail.nl ook gebruiken als u andere vragen met betrekking tot de VWG heeft. Via dit mailadres worden ontvangen berichten verzonden naar de juiste persoon.

Vincent Erdin, secretaris VWG
15 mei 2026
Middelburg